

Arbetsgruppen för miljöskydd vid fiskodling

Förslag till utvecklande av miljöskyddet vid fiskodling

I samband med utarbetandet av anvisningen om miljöskydd vid fiskodling behandlades flera omfattande frågor som inte togs med i anvisningen men som med fördel kunde utvecklas för att nivån på miljöskyddet inom fiskodlingen ska höjas ytterligare. Samtidigt ska också verksamhetsbetingelserna inom näringen beaktas.

Den arbetsgrupp som utarbetat miljöskyddsanvisningen föreslår att de åtta temahelheterna nedan snabbt ska behandlas närmare på bred bas. Till de aktörer som på ett naturligt sätt är kopplade till det fortsatta arbetet hör NTM-centralen i Egentliga Finland (i egenskap av samordnare av miljöskyddsfrågor inom fiskodlingen) och den arbetsgrupp för utveckling av vattenbruket som verkar i anslutning till jord- och skogsbruksministeriet.

1. Utvecklande av lagstiftningen

Miljöskyddsåtgärderna inom fiskodlingen styrs i första hand av miljöskyddslagens innehåll och tillämpningspraxis och av motiveringen till lagen. Den gällande lagstiftningen möjliggör inte till alla delar fiskodling som följer principerna om grön ekonomi, och den beaktar inte heller bl.a. de effekter som återvinningen av näringsämnen har. Arbetsgruppen föreslår att följande åtgärdshelheter ska beaktas i samband med revideringen av miljöskyddslagen och i utvecklandet av annan lagstiftning:

- Lokaliseringsstyrningen beaktas i lagstiftningen och genomförandet främjas.
- Överlappningar i tillståndsregleringen elimineras.
- Incitament för avlägsnande av näringsämnen och beaktande av detta i miljötillstånden och i den ekonomiska styrningen.
- Möjligheter till handel med utsläppsrätter för näringsämnen.
- Förenklad behandling av ansökningar som gäller försöksverksamhet och översyn av tillståndsvillkoren.
- Utredning av huruvida fiskodling ska inkluderas i den projektförteckning som finns i MKB-förordningen.

2. Lokaliseringsstyrning

Med välplanerad lokaliseringsstyrning av fiskodlingen kan belastningen i känsliga vattenområden minskas och produktionen styrs till vattenområden där miljöolägenheterna kan hanteras bättre. Lokaliseringsstyrningen kan i fortsättningen främjas på följande sätt:

- Lokaliseringsstyrningen beaktas i allt högre grad i planläggningen på landskapsnivå.
- Tillståndsansökningar och anvisningar utvecklas så att de lämpar sig för lokaliseringsstyrning. Det tas fram verktyg som utnyttjar geografisk information och som kan användas av såväl tjänstemän som fiskodlare.
- Användningen av vattenkvalitets- och miljömodeller utökas och införandet av dessa underlättas.
- Det utreds hur fiskodlingen kan integreras i annan verksamhet, t.ex. i vindkraftsproduktion, när den fysiska planeringen i havsområden utvecklas.
- Det tas fram tekniker och verksamhetsformer som lämpar sig för förhållandena i öppna havsområden vid den finska kusten.

3. Östersjöfoder och avlägsnande av näringsämnen ur vattendrag

Med Östersjöfoder avses sådant foder som innehåller fiskmjöl som framställts av Östersjöfisk i stället för fiskmjöl som framställts av fisk från världshaven. I Östersjöfoder ersätts de vegetabiliska råvaror som kommer från andra kontinenter med råvaror från Östersjöområdet. Fiskodlingen återvinner därmed näringsämnen från Östersjöområdet utan att det kommer in näringsbelastning utifrån. Användningen av Östersjöfoder kan främjas

- genom en utredning av förutsättningarna för återvinning av näringsämnen och användning av Östersjöfoder.

4. Ekologisk odling och miljömärkning

Odlad fisk kan vara ekologisk. I en EU-förordning som utfärdades år 2009 gavs det för första gången anvisningar om ekologiskt vattenbruk. Det finns också andra miljömärken för odlad fisk, och i de anläggningar som omfattas av dessa miljömärken är strävan att minska odlingens miljöpåverkan, t.ex. näringsbelastningen, att kontrollera ansvaret vid foderanskaffning och användning av kemikalier och läkemedel samt att hålla rovdjur borta och hindra fisk från att rymma. År 2012 sammanställdes globala produktionskriterier för odling av lax. Kriterierna har utarbetats i brett samarbete med intressegrupper, och de lyder under certifikatet Aquaculture Stewardship Council (ASC). Frågor som bör utredas:

- Allmänna förutsättningar för fiskodlingar att övergå till ekologisk produktion och/eller annan miljömärkning för fisk (t.ex. ASC-certifiering).
- Skillnader mellan dels de krav som ställs vid ekologisk produktion och ASC-certifierad produktion, dels de grundläggande krav som ställs i miljötillståndet för inhemsk fiskodling.
- Producentens möjligheter att under tillståndspanen omvandla produktionen enligt miljömärkenas krav.
- Marknaden för miljömärkt fisk i Finland och framtida potential på hemmamarknaden och vid export.
- Utnyttjande av tillsynen kring miljömärkning också i annan tillsyn.
- Tillstånd att bedriva ekologisk odling i anläggningar med recirkulerande vatten.

5. Försöksanläggningar

Vid försöksanläggningar kan det tas i bruk tekniker som förbättrar miljöskyddet. Inom ramen för pilotprojekt kan nya typer av anläggningar testas och utvecklas, liksom även metoderna för behandling av avloppsvatten, utfodringsmetoderna eller produktionsrytmen under ett år. Inledandet av försöksverksamhet vid anläggningar bör stödjas från myndighetshåll i synnerhet när det gäller följande temahelheter:

- Tekniker och verksamhetsformer som lämpar sig för förhållandena i öppna havsområden vid den finska kusten.
- Förenklad teknik för recirkulerande vattensystem (det danska Modeldambrug-konceptet) och verksamhetsformer som lämpar sig för förhållandena i Finlands insjöområde.

6. Kontroller

Genom vattendragskontroller utreds så noggrant som möjligt vilka konsekvenser den tillståndspliktiga verksamheten har för vattendraget. Kontrollen vid en vattenbruksanläggning består vanligen av driftskontroll, utsläppskontroll och kontroll av miljöpåverkan. Brådskande utvecklingsåtgärder när det gäller kontroller:

- Snar revidering av den allmänna anvisningen för obligatorisk kontroll, som leder till att genomförandet av och rapporteringen om kontrollen blir enhetlig i hela landet.
- Inom ramen för den obligatoriska kontrollen bör det i framtiden utvecklas nya metoder för uppföljning, t.ex. satellituppföljning, automatiska mätmetoder och videofilmning av bottenens tillstånd och organismer.

7. Odling i recirkulerande vattensystem

Odling i recirkulerande vattensystem är en produktionsteknik som kan hjälpa till att minska näringsbelastningen och samtidigt möjliggöra produktion av arter som inte kan odlas i traditionella produktionsförhållanden. Odling i recirkulerande vattensystem är på grund av de höga investerings- och driftskostnaderna trots allt inte ett konkurrenskraftigt alternativ vid odling av regnbåglax. Med hjälp av följande temahelheter kan odling i recirkulerande vattensystem utvidgas och bli mer tillämpbart:

- Förenklad teknik för recirkulerande vattensystem (det danska Modeldambrug-konceptet) och verksamhetsformer som lämpar sig för förhållandena i Finlands insjöområde.
- Energismarta lösningar och energiskattevässig behandling.
- Tillvaratagande av näringsämnen med hjälp av våtmarker.

8. Genomströmningsanläggningar på land

Förutsättningarna att införa vattenskyddstekniker i gamla anläggningar på land kan förbättras. Detta förutsätter att såväl miljöskyddstekniken som den miljöpolitiska styrningen utvecklas. Möjligheterna att sanera genomströmningsanläggningar på land kan förbättras på följande sätt:

- En god vattenskyddsteknisk nivå anges för anläggningar av olika storlek.
- Bassängkonstruktionerna utvecklas och avlägsnandet och koncentrationen av slamvatten förbättras med kostnadseffektiva metoder.